

טופס 161

האם קיימת חובה מפורשת למעסיק למלא 161?

מעסיק חייב למלא טופס 161 עבור כל עובד אשר מסיים לעבוד ויש לעובד קופת גמל / פנסיה / ביטוח מנהלים.

האם החובה למילוי הטופס קיימת גם במקום בו אין למעסיק חובה לשלם לעובד השלמת פיצויים?

המעסיק חייב בכל מקרה במילוי טופס 161, גם אם אין חובה לתשלום השלמת פיצויים לעובד, על מנת שהעובד יוכל לשחרר את כספי הפיצויים במועד שיבחר.
אם המעסיק לא ימלא טופס 161, הדבר יגרום לעובד לשלם מס מירבי או שידרוש ממנו לגשת לפקיד שומה לצורך הבאת אישור לקרן הפנסיה / קופ"ג.
לכן חייב המעסיק לרשום בטופס 161 את כספי הפיצויים שהצטברו עבור העובד.

מה ההבדל בין "משכורת חודשית" ל"שכר עבודה" והאם נדרש למלא את שניהם?

משכורת חודשית = שכר לפיצויים בתוספת של 1/12 מכל רכיבי השכר למעט החזר הוצאות ושווי רכב.
שכר עבודה = שכר הבסיס להפרשות לפנסיה
• חובה למלא את שני הנתונים בשדה ו' בטופס 161
• קיימת סבירות שהמשכורת החודשית תהיה גבוהה מהשכר עבודה
• רשות המיסים מחשבת את הפטור לפי משכורת חודשית.

מעבר עובד שעתי לעובד גלובלי - כיצד רושמים את השכר בטופס 161?

כאשר יש שינוי מהותי בשכרו של העובד במהלך תקופת העבודה, לדוגמה:
חל"ת / שינוי בשיעור משרה / הפחתת שכר / העלאת שכר - יש לרשום כל תקופה בנפרד, בסעיף ז' בטופס 161.
עד מועד השינוי לפי עובד שעתי, תצוין התקופה בה היה עובד שעתי והמשכורת האחרונה בסטאטוס הנ"ל.
לאחר מכן שורה נוספת מיום המעבר לשכר גלובלי עד סיום עבודתו, בציון המשכורת האחרונה בשכר הגלובלי.

כיצד מחשבים שכר של עובד שעתי?

חישוב השכר הקובע לפיצויים עבור עובד שעתי יהיה לפי ממוצע שעות עבודה שביצע במהלך כל שנות עבודתו אצל המעסיק מוכפל בערך שעה של החודש האחרון.
(אופן החישוב שונה לפני שנתיים, עד אז היה ממוצע של 12 חודשים שקדמו ליום סיום העסקתו).

כיצד מחשבים אחוזי משרה לעובד שאינו עובד במשרה מלאה ואחוזי המשרה שלו משתנים?

לעובד במשרה חלקית, יש לחשב את השכר המלא לפי אחוזי המשרה, ממנו לגזור את גובה השכר האחרון, לאחר מכן יש לבחון את אחוז המשרה לאורך השנים.

לדוגמה:

עובד ב- 50% משרה ובסיום עבודתו שכרו עמד על 6,000 ₪, מכפילים את הממוצע לפי שכר של 12,000 ₪ (100% משרה).

כיצד מחשבים בונוסים / הבראה לטופס 161?

הבראה ובונוסים אינם מוגדרים כהחזר הוצאה.
בטופס 161, כל תשלום שהוא אינו החזר הוצאות או שווי רכב, ניתן לחלקו ב- 12 ולהוסיף את החלק היחסי לבסיס השכר האחרון לחישוב הפטור.

טופס 161

בהנחה ולאורך השנים שולמו פיצויים על בונסים וכעת אין יותר בונס, האם נדרש לציין את זה בהפרדת תקופות עבודה?

עובד אשר חל עליו סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורים אין לכך משמעות, היות והמעסיק ביצע הפרשה מידי חודש על השכר לפיצויים במקום תשלום פיצויים בעתיד. עובד שאין לו סעיף 14, יש להפריד את התקופה הכוללת הפרשה לפיצויים על הבונס, לבין התקופה שאיננה כוללת הפרשה על הבונס ולתת לכך שקיפות ברישום בסעיף ז' בטופס 161.

האם ניתן להעביר את הטפסים בדרך דיגיטלית ואם כן כיצד ולאן?

ניתן להעביר לרשות המיסים את הטפסים הנ"ל באופן דיגיטלי באמצעות האתר של רשות המיסים - מפלי"ם. עדיף להעביר את הטפסים לרשות המיסים באופן פיזי ומרוכז ולקבל אסמכתא חתומה שהטפסים התקבלו.

אלו טפסים חייב המעסיק להעביר לעובד?

המעסיק חייב להעביר לעובד ובתוך 15 ימים מיום סיום יחסי העבודה, את הטפסים הבאים:
טופס 161 הודעת מעביד על פרישת עובד מהעבודה
טופס 161 א'
במקרה פטירה - טופס 161 ב'

האם קיימים דגשים למילוי טופס 161 במקרה של פטירה?

במקרה של פטירת עובד, על המעסיק לסמן בשדה ד' סיבת הפרישה, את אפשרות 2 - מוות. המעסיק יכול לתת לשארם החוקיים של הנפטר פיצויים פטורים ממס עד פעמים התקרה הפטורה (לפי סעיף 9 (7) א). נכון לשנת 2020 עד לגובה של 24,840 ₪ לכל שנת עבודה של הנפטר אצל המעסיק האחרון. כמו כן, יש להעביר לשארם של הנפטר טופס 161 ב' - טופס זה בא להחליף את 161 א'.

האם קיימים דגשים למילוי 161 במקרה של פרישה כתוצאה מנכות?

פרישה כתוצאה מנכות יש לציין בטופס רק כאשר מדובר בנכות יציבה (קבועה) בשיעור של 75% ומעלה, אז יהיה העובד זכאי לקבל פטור על הקצבה אם יוכיח כי סיום עבודתו נגרם כתוצאה מנכות. הסימון בטופס יעשה בשדה ה' סעיף 2 בו רשום: נקבעה לעובד דרגת נכות יציבה של 75% לפחות.

למי שייכת הריבית על הפיצויים - לעובד או למעסיק?

בתוכנית פנסיונית מסוג ביטוח מנהלים משתתף ברווחים, נקבע ע"פ פסיקה חדשה של בית הדין הארצי לעבודה (פסק דין חברת מוסדות חינוך ותרבות הרצליה), כי ערך פדיון הפיצויים יחושב בהתאם לערך פדיון הפיצויים למעסיק ללא מרכיב הרווחים והמעסיק יידרש לבצע השלמה. כלומר הרווחים שייכים לעובד. בפוליסות ותיקות צמודות, קרנות פנסיה וקופ"ג: המעסיק יכול לקחת בחשבון גם את הרווחים בנוסף לסכום הנומינלי שהפקיד, כפי שיוחסו למרכיב הפיצויים לפי תקנה 49 ב'. כלומר הרווחים בקופה שייכים למעסיק.

האם המעסיק נדרש במילוי סעיף יא' בטופס 161?

מילוי סעיף יא' אינו חובה. מעסיק שיבחר למלא את הסעיף, יעשה זאת רק אם העובד מילא טופס 161 א'. מבחינת רשות המיסים למעסיק קיימת הזכות לבצע את חישוב המס במקרה כזה, אם זאת, כדאי שהמעסיק יבחן האם נכון וכדאי לו להיכנס לסוגיה הזו.

טופס 161

אם ממלאים את סעיף י'א - כיצד מחשבים את הפטור ממס על פיצויים?

להלן ההנחיות לפי מבנה הסעיף בטופס:

1. "המשכורת הקובעת ופטור" - המשכורת שדווחה בשדה ו' בטופס 161 (משכורת חודש אחרונה)
2. "מענק המשולם בפרישה" - סיכום המענקים בסעיף ח' לטופס (הפיצויים בקופות הפנסיוניות + השלמת פיצויים אם קיימת).
3. "סכום המענק הפטור ממס" - סכום השכר השנתי כפול מספר שנות עבודה ועד למכפלתו ב 1.5.
4. "סכום המענק החייב" - סה"כ המענק בניכוי המענק הפטור ממס (סעיף 3).

סעיפים 5-7 ימלא המעסיק רק אם הם רלוונטיים.

במידה והעובד מיעד כספים לרצף פיצויים ו/או רצף קצבה (טופס 161 א') יש לבדוק כי סכומים אלו מופקדים בקופה הפנסיונית ולרשום את סכום המענק ששולם בפועל.

כיצד יש לפעול אם לא ממלאים את סעיף י'א?

מכיוון שאין חובה על המעסיק בחישוב המס של הפיצויים, המעסיק יכול לסמן X על הסעיף ולהפנות את העובד לפקיד שומה.

 להורדת הטופס מאתר רשות המיסים <<

חזרה לתפריט הראשי <<

המידע נכתב בעזרת מר יורם אזרד, יועץ מיסוי, פרישה ושכר

האמור אינו מהווה יעוץ או שיווק פנסיוני ו/או ייעוץ מיסוי, המלצה או חוות דעת ואין בו כדי להוות תחליף ליעוץ או שיווק פנסיוני ו/או ייעוץ מיסוי כאמור הניתן על ידי בעל רישיון כדון, המתחשב בצרכים ובנתונים המיוחדים של כל אדם. אין באמור כדי למצות ו/או להחליף את הוראות פקודת מס הכנסה ו/או הוראות כל דין. האמור לעיל בלשון זכר מתייחס גם ללשון נקבה.